

Dombóvári János

MAGYAR ZENETÖRTÉNETI KÉRDÉSEK

LAVOTTÁN INNEN ÉS TÚL

Sátoraljaújhely – Tállya, 2024. október 3-5.

A Lavotta János nevét viselő zempléni intézmények – alapítvány, művészeti iskola, kamarazenekar – csakúgy, mint az elmúlt évtizedekben a kerek évfordulók alkalmával tették, 2024-ben emlékévet hirdettek a Tállyán nyugvó verbunkos-szerző, hegedűvirtuóz, színházi karmester, házitanító Lavotta János születésének 260. évfordulójának megünneplésére.

Amíg az egész évet átfogó programsorozatról összefoglaló írás elkészül a *Parlando* olvasói számára, addig is a Lavotta Emlékév csúcspontjaként is tekinthető három napos nemzetközi zenetudományi konferencia eseményeit tárom az érdeklődők elé.

A mostani tanácskozás 1990 óta a XIV. a zempléni konferenciák sorában. A három évtized tizenkét tanácskozásának verbunkos előadásai a Lavotta János halálának bicentenáriumi évében megjelent tanulmánykötetben¹ hozzáférhetők.

Nyitóhangverseny

Az első nap legfőbb eseménye hagyományosan a *nyitóhangverseny* a Városháza dísztermében, amelynek műsorválasztásánál a szervezők igyekeznek egyfajta különlegességet nyújtani. Nem elsősorban a hazai közönségnek, mert valljuk be, nekik nem annyira nehéz, azonban a rendezők a szélrózsa minden irányából – Párizs, Bécs, Graz, Budapest, Szeged, Kecskemét, Debrecen, Miskolc – érkező előadók, közreműködők kedvében szerettek volna járni azzal például, hogy az est központi hangszerévé a *viola d'amore*-t tették.

A különleges hangszerhez – a *viola d'amore* mellett egy szólódarabban a barokk hegedű is megszólalt – rendhagyó műsor társult.

Biber² Rózsafüzér szonátái (más néven Rejtélyes szonáták, de nevezik Rézmetszet szonátáknak is) 15 rövid hegedűszonátából és kontinuóból álló gyűjtemény. Cím helyett minden szonátán egy rézmetszetű matrica található, amely a keresztény rózsafüzér gyakorlatához, esetleg az őrangyalok ünnepéhez kapcsolódik. Innen a további lehetséges elnevezés: Őrangyal szonáta. A gyűjteményt lezáró, szólóhegedűre írt *passacaglia* valószínűleg szintén az őrangyal-ünnephez kapcsolódik. Első zeneműként barokkhegedűn Biber variációs darabja, a *Passacaglia* – a régizene dallami, ritmikai változatosságát, színeit megmutatva – hangzott el. A szólista *Urbanetz-Víg Margit*³ hegedűművész Bécsből érkezett.



¹ LAVOTTÁTÓL KODÁLYIG. Verbunkos konferenciák Zemlénben (1990–2020).

Szerkesztők: SZIKLAVÁRI KÁROLY, DOMBÓVÁRI JÁNOS. Lavotta János Kamarazenekar Alapítvány, 2020

² Heinrich Igaz Franz BIBER (1644–1704) Rózsafüzér szonátái formai szempontból is kapcsolódik az őrangyalok ünnepéhez: 1–5: Örömteli rejtélyek; 6–10: Szomorú rejtélyek; 11–15: Dicsőséges misztériumok; 16. Passacaglia

³ A kaposvári származású URBANETZ-VÍG MARGIT pécsi főiskolai tanulmányai befejeztével elindult „világot látni”. Fiatalon került a Bécsi Rádió (RSYO/Wien) Zenekarához. A régizene iránti érdeklődését a Bécsi Zeneakadémián folytatott tanulmányaival, hágai mesterkurzussal igyekezett kielégíteni. A hegedű mellett a 80-as évektől játszik barokkhegedűn, valamint ismert *viola d'amore*-játékos. Így ismerkedett meg fia, Christoph Urbanetz a szintén a középkorból származó hangszerrel, a *Viola da Gamba*-val.

A következő műsorszám előtt a művésznő a viola d'amore rejtelseibe avatta be a hallgatókat. A bonyolult felépítésű és kezelésű, s kiváltképp igen kényes hangolású hangszerről – pl. a 415-ös rezgésszám, amely negyedhangnyi különbségével a kamarazenekart a főpróbán szinte fejre állította – számos érdekességet megtudhattunk.

Az operabarátok a bájos hangzású instrumentumot Erkel Bánk bán című operájában Melinda „Ölj meg engem” kezdetű áriáját szólisztikusan kísérő hangszerként ismerhetik. A Tisza-parti jelenetben pedig terjedelmes, fájdalmasan szép viola d'amore-szólót írt Erkel. Bevett rendezői gyakorlat, hogy a szóló úgy kap még nagyobb hangsúlyt, hogy a játékos a zenekari árokból a színpadra emelve lesz része maga is a jelenetnek.

Nem csodálkoznék azon, ha a második, viola d'amore szólóként elhangzott mű – Martini: Plaisir d'amore (1785)⁴ – akár egyfajta dejavu érzést keltett volna a hallgatóban, hiszen az énekszerű dallam francia chanson-ként is ismert. Ennek megfelelő volt a közönség reakciója, ugyanis ütemes tapsal köszöntötte az előadót.

Urbanetz-Víg Margit hangszerén a továbbiakban Milandre⁵ Pièce pour la Virole d'Amour című, tulajdonképpen táncok sorozatából álló darabját szólaltatta meg. Az Adagio, Andante feliratú-, majd a mű klasszikus táncsképei, mint a Musette de Rameau, Minuetto 1-2., valamint Giga karaktereit az előadó jól megválasztva, helyenként finom, kecses dallamokat, máshol pedig jókedvű muzsikálást hallhattunk. Figyelmünket nem kerülte el az a számos technikai bravúr, ami elé Milandre, a



Urbanetz-Víg Margit és Dombóvári Zolt



Szólista és a Lavotta János Kamarazenekar

viola d'amore iskola szerzője a szólistát állította. Önmagában a szinte állandóan jelen lévő kétszólamúság is – mintha egyszerre két hangszer játszott volna – kihívás, főleg a tiszta intonáció megőrzése miatt. Különösen a két Minuetto-tételben volt látványos, ahogy a balkéz pizzicatoja közben az üveghangok sora megszólalt. Az előadók – alkalmi kísérőként Dombóvári Zolt játszotta a cello-kontrabasszó – a befejező Giga-tételben egy fergeteges country-muzsikával ajándékozták meg a közönséget.

Az est viola d'amore-játékára Vivaldi⁶ D-dúr versenyművének előadása tette fel a koronát. Vivaldinak a viola d'amore-val való kapcsolata minden bizonnyal már 1708-ban, valamint az 1716-tól 1740-ig datálható kompozíciókkal, bizonyíthatóan élethosszig tartó

⁴ Jean Paul Egidius MARTINI (1741–1816) Plaisir d'amore dallamához később egyházi szöveg is társult, amely nem más, mint Mózes 4. könyve 6. rész 22-27 verse, amely a jól ismert Ároni Áldás:

Áldjon meg téged az Úr és őrizzen meg téged!
Ragyogtassa rád orcáját az Úr és könyörüljön rajtad!
Fordítsa feléd orcáját az Úr és adjon neked békességet!

⁵ Louis-Toussaint MILANDRE a 18. század közepe táján született francia zeneszerző, hegedűművész, brácsa- és viola d'amore játékos XV. Lajos udvari kamarazenéjében. Az 1771-ben megjelent Egyszerű módszer a viola d'amore-hoz című iskolája alapos információkat tartalmaz a viola d'amore technikáról.

⁶ Antonio VIVALDI (1678–1741) viola d'amore és vonószekarra írt hat versenyműve – RV 392–397 – valószerűleg legalább 1724 előttről származik. A versenyművek többsége öt-hat húrt használ, és akkordhangolásra írják őket.

kapcsolata volt. A D-dúr RV 392-es viola d'amore és vonószekarra írt versenymű szélső tételeinek kezdő tutti szakaszaiban (16ü) a viola d'amore nem egyszerűen megduplázza az első hegedűsört, hanem sűrűn alkalmaz akkordokat és kettősfogásokat is. A két szélső Allegro tétel közötti négynegyedes Largo formai szempontból szokatlan módon kétnegyedes motívummal kezdődik (5ü), amely kánon-szerűen végig vonul mind a négy vonós szólamon, majd a hegedűkíséretes viola d'amore szóló végén ezzel a csonkaütemű résszel (5ü) is zár. Fentebb említettem már, hogy a versenyművet kísérő Lavotta János Kamarazenekarnak milyen kihívást jelentett a negyedhanggal mélyebb hangolás. Csak remélhetem, hogy a vonósok eme belső küzdelméből sem a kitűnő szólista, sem pedig a közönség nem érzékelt semmit és zavartalanul át tudta magát adni ennek a nagyon „vivaldis” versenymű – helyenként barokkosan elegáns, máshol oldott, lírai – hangulatának.



barokkhegedű és viola d'amore

A hangverseny historikus művei után a befejező részben egy Lavotta-konferencia előestéjén mi más is szólalhatott volna, mint a verbunkos muzsika, s ebből Urbanetz-Víg Margit is kivette részét. Tudomásunk volt arról, hogy közel áll hozzá a verbunkos-zene is, hiszen a Kecskés Együttes Verbunkosok⁷ című CD-jén hegedűn több lassú magyart megszólaltat. Az újhelyi közönség számára két szólóhegedűre írt verbunkost hozott, mindkettőt Domokos Pál Péter által közzétett Pozsonyi kéziratból. Lavotta Lassú Magyarja egy újabb – Zemplénben még nem játszott – változata hangzott el a Homoródi nótának. A díszítések kidolgozottsága, hegedűjének finom, nemes hangja erénye volt az előadásnak.

A Lavotta János Kamarazenekar verbunkos repertoárjából először Csermák három magyar táncát játszotta, befejezésül pedig egy munkácsi zeneszerző, Márton István fergeteges verbunkos muzsikájával búcsúzott a jóhangulatú est közönségétől.

A konferencia előadásainak első napja



Fehérné Sulyok Éva

A reggeli előkészületben a megnyitóra érkező előadók, valamint a közönség soraiban helyet foglalók között is beszédtema volt az előző esti hangverseny, amelynek szép pillanatait fel-felemlgették. A helyi hagyományokat követve – ugyanis 2000 óta következetesen Sátoraljaújhely polgármestere kapja a felkérést – a 26 éve hivatalában lévő Szamosvölgyi Péter köszöntötte a megjelenteket, közülük is megkülönböztetett tisztelettel a Magyar Nyelv Városába Párizsból, Bécsből, Grazból, Budapestről, Szegedről, Kecskemétről, Miskolcra érkezett előadókat.

Majd ezután Fehérné Sulyok Éva, a Széptan Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója, gordonkatanár, a Magyar Ezüst Érdemkereszt viselője, a zempléni zenetudományi konferenciák örökös moderátora vette át a szót, hogy az első előadást bevezesse. Fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a magyar zene csak valamikor a bécsi klasszikusok idején

⁷ VERBUNKOSOK. Kecskés Együttes CD. Pro Musica Antiqua Hungarica Danubiana Egyesület, 2011

kapcsolódhatott be az európai zene véráramába. Ezen nincs mit csodálkozni, hiszen amikor a művelt nyugatnak már volt Palestrinája és Lassusa, Vivaldija és Johann Sebastian Bachja, akkor a magyarságnak még igazán hivatalos nemzeti nyelve sem volt, melyen a kultúra kifejeződhetett volna.



Pethő-Vernet Csilla

A legjobbkor jött hát a nemzeti öntudatra ébredés előfutáraként Kazinczy Ferenc és nyelvújító csapata, ugyanis munkásságuk révén addig soha nem látott ütemben fejlődik az irodalom, majd kevéssel utána követi a zene is. Érdekes módon, alighogy színre lépnek a kismesterek – Bihari, Csermák, Lavotta –, a nyugat máris felfigyel erre a sajátos, immár nemzeti karaktereket hordozó muzsikára. Haydn, Mozart és Beethoven műveiben már megjelennek az úgynevezett magyaros elemek, utánuk pedig végtelen a sor, szinte nincs olyan neves európai szerző, aki a verbunkos elemeknek műveibe iktatásával ne élt volna. S valóban ezt tette André Messager illetve Jules Massenet is? – tette fel a kérdést a moderátor, a Párizsból érkezett **Pethő-Vernet Csilla**⁸ előadásának címére utalva.

Tusnád László⁹ Sátoraljaújhelyen élő irodalomtörténész, professor emeritus előadásának felvezetőjeként a moderátor Jókai Két lángész egy házban című novellájából idézett: „A múlt század vége felé élt a mi hazánkban két különös ember. Két óriási lélek azok előtt, kik őket végig látni tudják, két korhely csavargó azoknak, akik csak a sarujaik bojtjáig látnak fel...” A két különös ember nem más, mint a tanárai által a jövő tudósaként emlegetett, s „poeta natusnak”, született költőnek nevezett Csokonai Vitéz Mihály és a „Magyar Orpheus”, Lavotta János. Külön-külön több alkalommal is időztek közös barátjuknál, bizaki Puky István kúriájában Gesztelyen, azonban a két lángész találkozása ez idáig csupán az író fantáziájában valósult meg. Garabonciás életet élő, homokba fúló tehetségük sorsukat ugyan eleve meghatározta, szerepük a felvilágosodás költészetében, valamint a nemzeti muzsika kialakításában azonban a halhatatlanságot biztosította számukra.



Tusnád László

Gombos László¹⁰ előadása egy rövidesen megjelenő tanulmánykötet beharangozójának is felfogható, amelyet a hagyaték állhatatos gondozójának, Ittészné Kövendi Kata tájékoztatója vezetett be.



Gombos László

„Fontos számomra az elvi gondolathűség és a nyitottság egyensúlya, a múlt-jelen-jövő hármasságának szerves egysége a szemléletmódban, tisztesség, és az -itt élned, halnod kell- (vagy inkább így: élned, vagyis szolgálnod, s halnod itt kell) erkölcsi parancsa.” E szavak Ittész Mihálytól hangzottak el egy vele készült interjúban, amely tulajdonképpen nem más, mint az ő életfilozófiájának központi gondolata, s akinek fő kutatási



Ittészné Kövendi Kata

⁸ PETHŐ-VERNET CSILLA: Magyar jelenetek?

Vélt és valós magyaros elemek André Messager és Jules Massenet műveiben

⁹ TUSNÁDY LÁSZLÓ: Csokonai és Lavotta a világ útvesztőjében

¹⁰ GOMBOS LÁSZLÓ: Kodály Zoltán Ittész Mihály szemüvegén át... Ittészné Kövendi Kata bevezetőjével

területe Kodály élete és munkássága, a magyar zenetörténet, valamint a magyar zenepedagógia volt. Ez utóbbi kettő az a fontos bástya, mely a nagy példakép Kodály Zoltán életében is fontos szerepet játszott. Bár az ittzési életmű hatalmas és szerteágazó, azért meghatározója mindig is a kodályi örökség, illetve annak szellemisége volt.

Dombóvári János¹¹ a zempléni zenei élet, ezen belül is a sátoraljaújhelyi zeneoktatás szegletkövének is tekinthető iskolaalapítójára, Asztalosné Lévay Adél zongoraművész-tanárra emlékezett halálának 50. évében. Három különböző előjelű évszám: 1928 – a magán-zeneiskola létrehozása; 1949 – a kommunisták államosítják az iskolát, azonban az ő vezetésével Zenei Munkaközösségben folytatják a zeneoktatást; 1958 – jogutódként létre jön az Állami Zeneiskola, a tantestületnek nyugdíjba vonulásáig Asztalosné Lévay Adél is tagja. A kivételes személyiségű zenepedagógus 1928 és 1958 között máig szilárd alapjait rakta le a rövidesen centenáriumára emlékező sátoraljaújhelyi zeneoktatásnak.



Dombóvári János

Sziklavári Károly¹² Elek Szilvia zongora- és csembaló művésszel közösen adta közre az *Útikalauz a régi billentyűs muzsikához* című kottakiadványt, mely egyrészt pedagógiai célú előadási darabokat, valamint klasszikus repertoárt tartalmaz.



Sziklavári Károly, Elek Szilvia

„Új sorozatunkban a 16-19. század billentyűs zenéjében kalauzoljuk el a zongorázni, valamint a csembalón és más régi billentyűs hangszereken játszani tanulókat. Valamennyi kötet egy-egy nemzet vagy régió ismert és kevésbé ismert zeneszerzőinek darabjait tartalmazza. Célunk a billentyűs játékosok repertoárjának és stílusismeretének bővítése, szép darabok, jellemző műfajok bemutatása – eredeti források alapján. Közreadásunk megtartja a szerzői kéziratok, illetve a korabeli kiadások előadási jeleit.” – írják a szerzők kiadványuk elé. Nem véletlen tehát, hogy Sziklavári Károly előadásában egy közreadás kapcsán – Elek Szilvia hangszeres közreműködésével – régi magyar billentyűs muzsikáról hallhatott a közönség.

Radics Éva¹³ egy korábbi zempléni konferencián már megismertette a hallgatóságot a Cinfalván született Takács Jenő zeneszerzői tevékenységével. Ezúttal Takács Jenőn kívül prezentációjában másik hét – Arányi-Aschner György, Erőd Iván, Horváth József Mária, Ligeti György, Losonczy Andor, Zelenka István, egykor Ausztriában élt, valamint a második nemzedékhez tartozó Németh Tibor –, zeneszerző életéről, munkásságáról beszélt.

Weiner Leó a 20. századi magyar zene konzervatív ágának egyik legkiválóbb képviselője, rendkívüli műveltségű zeneszerző-tanár, számos világhírű vonósnegyes mentora, s akinek zeneakadémiai kamarazene óráit legendák őrzik. Noha zeneszerzőként mindössze 45 opuszt



Radics Éva

¹¹ DOMBÓVÁRI JÁNOS: A zempléni zongoraoktatás nagyasszonya, Asztalosné Lévay Adél emlékére

¹² SZIKLAVÁRI KÁROLY: A régi magyar billentyűs muzsikáról – egy közreadás kapcsán

¹³ RADICS ÉVA: Kortárs magyar zeneszerzők Ausztriában



Kassai István

jegyez, műveire ugyanaz a mívesség jellemző, mint ahogyan tanított. A hozzáértők „érzékeny” hangszereléséről is sokat ejtenek szót, **Kassai István**¹⁴ előadásában mindezt számos példával illusztrálta.

A zenetörténeti előadások végeztével hadd adjak hangot személyes érzéseimnek, amely annak szól, hogy a sokunk által tisztelt Ordasi Pétert Szegedről a kíváncsiság vonzotta a sátoraljaújhelyi konferenciára. Azzal pedig, hogy megtisztelt barátságával, örömmel tölt el, mert személyével a zenetudományos törekvéseinket támogató tudósok köre gazdagodott.

Verbunkos hegedűduó koncert Lavotta János-díj átadással

A sátoraljaújhelyi előadásokat az előző esti nyitóhangverseny után a nap végén egy verbunkos hangverseny fogta keretbe. **Szecsődi Ferenc**¹⁵ és egykori tanítványa **Farkas Erzsébet**¹⁶ arra vállalkoztak, hogy *A XXI. századi hegedűduók magyar remekművei* címmel kortárs szerzők darabjaiból egy remek válogatással¹⁷ állnak a díszterem hallgatósága elé. A virtuóz előadás csúcspontjaként a zenei műfajok széles skáláján



igen termékenyen alkotó Tóth Péter¹⁸ erre az alkalomra komponálta *Elfelejtett verbunk a Villányi kódex egy dallamtöredékére* című verbunkosát, amely a szerző jelenlétében ösbemutatóként, forró sikert aratva hangzott el.



A szerző Tóth Péter a szólistákkal

A hangverseny- és az egész nap zárásaként az idei Lavotta János-díj átadása következett. A Lavotta János Kamarazenekar Alapítvány döntését Fehérné Sulyok Éva ismertette.

Szecsődi Ferenc Lavotta János-díja

A Lavotta Alapítvány kuratóriuma 1991-ben Lavotta János-díj létrehozását kezdeményezte „a történelmi Zemplén- és Abaúj településein működő művészek, e táj kultúrájának gyarapításáért fáradozók kitartó, magas színvonalú művészi munkájának-, továbbá Lavotta János életművét kutató, népszerűsítő, hagyományt teremtő és ápoló, tudományos tevékenység elismerésére.”

Lavotta János születésének 260. évében, a XIV. Zempléni zenetudományi konferencia (10.03-05.) verbunkos hangversenyén a díj huszonkilencedik alkalommal történő átadására kerül sor.

¹⁴ KASSAI ISTVÁN: Weiner Leó hangszerelésai

¹⁵ Szecsődi Ferenc hegedűművész, Liszt Ferenc-díjas, Kiváló és Érdemes művész, professor emeritus

¹⁶ Farkas Erzsébet hegedűművész, az érdi Lukin László Alapfokú Művészeti Iskola tanszakvezető tanára

¹⁷ Káté István: Verbunkos parafrázis egy Bihari témára

Tóth Péter: 25. Caprice

Balassa Sándor: Párosító hegedűduók

Tóth Péter: Elfelejtett verbunk a Villányi kódex egy dallamtöredékére

¹⁸ Tóth Péter zeneszerző, Érdemes művész, a Szegedi Egyetem Bartók Béla Művészeti Karának dékánja, a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának elnöke

A Lavotta János Kamarazenekar Alapítvány kuratóriuma a térség máig egyetlen művészeti díját Szecsődi Ferenc hegedűművész, Liszt Ferenc-díjas, Érdemes és Kiváló művész, professor emeritus részére adományozza.

Indoklás



Szecsődi Ferenc művészi fejlődésére a legnagyobb hatással szakközépiskolai hegedűtanára, Bodonyi István volt. Tanulmányait a Zeneakadémián Szűcs Mihály mentorálásával végezte s az akadémia nagydíjával fejezte be 1977-ben.

Ugyan ebben az évben Szegeden kezdődött tanári, művészi pályája s azóta is a Tisza-parti városban él. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Művészeti Karának oktatója. Végig járva a tanári lét tudományos – tanársegéd, adjunktus, docens – fokozatait, 2000-ben egyetemi tanárrá nevezték ki, 2024-ben pedig professor emeritus címet kapott. 2012 óta a Magyar Művészeti Akadémia tagja.

Az igen sikeres tanári pálya eredménye az az imponáló névsor – közülük a hallgató kétség kívül a berlini filharmonikusokat is megjárt Szűcs Máté nevére kapja fel fejét a leghamarabb –, akiket a hazai- és a nemzetközi művészi pályára készített fel. Évtizedekkel ezelőtt tanítványainak bemutatására indította útjára hangverseny-sorozatát Mester és tanítványa címmel. Az esemény évek óta az egyik legizgalmasabb programja a Szecsődi Ferenc által mentorált Magyar Hegedű Ünnepeinek is a Pesti Vigadóban. A másik különlegessége a hegedű ünnepének a hangszerkészítők instrumentumainak mustrája, és bárki kezébe veheti, megszólaltathatja a nagy értékű mesterhangszereket. Hálásak a hangszerkészítők Szecsődi Ferencnek, és nem véletlenül választották meg szövetségük elnökének. Azzal is beírta nevét a magyar zenetörténetébe, hogy Hubay Jenő életművének hűséges ápolója, világhírű hegedűpedagógiájának állhatatos követője.



Európa-szerte koncertező művész, szólista erényeit méltatva a kritikusok nevezték már a magyar Paganininek. Repertoárján Hubay Jenő műveinek – Kassai Istvánnal 13 részes sorozatban valamennyi hegedű–zongora darabját lemezre vette –, valamint kortárs szerzők versenyműveinek kitüntetett helyük van. Szecsődi Ferenc virtuozitásáról, legendás memóriájáról az elmúlt évtizedekben a sátoraljaiújhelyi hangversenyre látogatók is meggyőződhetnek. Hubay-estje a Lavottaházban, hegedűjátékával gazdagon illusztrál előadásai a zempléni zenetudományi konferenciákon felejthetetlen élményt szerzett a hallgatókban.



Nemcsak zseniális hegedűs és kivételes zenepedagógus, mindezek mellett nagyszerű ember, akinek hatalmas szíve van. Felfigyelt a Zemplénben meghonosított Lavotta-kultuszra, a Lavotta János Kamarazenekar verbunkos zenét megismertető, népszerűsítő tevékenységére,

amelyet olyannyira támogatandónak ítélt, hogy az együttes szakmai közönség előtt nemzeti muzsikájával már négy alkalommal járulhatott hozzá a Magyar Hegedű Ünnepehez.

A Lavotta Kamarazenekar Alapítvány kuratóriuma a Lavotta János-díj odaítélésével fejezi ki nagyrabecsülését Szecsődi Ferenc művészi, pedagógiai tevékenysége iránt és köszöni meg azt a felbecsülhetetlen értékű szakmai támogatást, amelyben a zempléni Lavotta-mozgalmat részesítette.¹⁹

Előadások és koszorúzások Tállyán

Az is az elmúlt évtizedek hagyománya, hogy a konferencia harmadik, befejező napján – Tállya polgármestere, Serfőző Szabolcs, valamint az önkormányzat nagyvonalú támogatása mellett – az előadók ezen a délelőttön a hegyaljai közönséggel együtt Lavotta János emlékének adóznak.



Fülep Márk

A példásan felújított Mailloth-kastélyban az első előadó, **Fülep Márk**²⁰ témaválasztásában minden bizonnyal szerepe volt annak, hogy ez idő tájt nagyszabású szvitjén – Fekete István Vuk című klasszikusából narrátorra és kamaraszimfonikusokra komponált – opusán dolgozott.

A sokoldalú fuvolaművész bőséges – elsősorban néprajzi forrást – felhasználva eredt a rókatánc nyomába. Olvashatunk róla úgy Arany János, mint Jókai Mór műveiben, ahol néprajzi értelemben, mint valóságos táncot ismerhetjük meg, ám ha a vadászattal

hozzuk kapcsolatba, akkor jelentése hallatán állatszeretőként akár el is borzadhattunk. A rókatánc elnevezést hallva muzsikus körökben elsőként – a klasszikussá vált, nemzeti zenénk népzenei, verbunkos gyökereit idéző – Weiner Leó I. Divertimentójából ugyanezen tétel juthat eszünkbe.

Amikor a sátoraljaújhelyi Állami Zeneiskola 1989-ben felvette Lavotta János nevét, Lukin László avató beszédét követően az *F-dúr verbunkos* volt az első Lavotta-mű, amelyet a tanári vonósnégyes az ünnepségen megszólaltatott. A darabról Papp Géza kutatása nyomán derült ki, hogy azonos Lavotta *Anicska szerelemdala* című kompozíciójával. Noha Lavotta Jánosról tudjuk, hogy példás gondossággal jegyezte le műveit, mégis számos esélye volt a darabok keveredésének (más szerzőnek tulajdonították, szerző nélkül jegyezték le, később átírták zongorára stb.), nem kis fejtörést okozva ezzel a zenekutatóknak. **Flach Antal**²¹ búvárkodásai során ilyen műnek járt utána. A verbunkost a HANGÁSZNÉGYES előadásában hallgathatta meg a tállyai közönség. A konferenciát rendező alapítvány nevében e sorok írója ezzel az utolsó előadónak is átadta a tokaj-hegyaljai borászok



Flach Antal

¹⁹ Elhangzott Sátoraljaújhelyen, 2024. október 4-én

²⁰ FÜLEP MÁRK: A rókatánc nyomában

²¹ FLACH ANTAL: Anicska szerelemdala



– a tolcsvai TOKAJ-OREMUS, a mádi SZEPSY BORÁSZAT, valamint a TOKAJ-HÉTSZŐLŐ – ajándékát, a történelmi borvidék száraz-, valamint édes folyékony aranyát...

A résztvevők búcsúzóul egy főhajtás erejéig elsétáltak Lavotta János síremlékéhez és a Szózat éneklése közben az alapítvány és a helyi önkormányzat képviselői elhelyezték az emlékezés

HANGÁSZNÉGYES

koszorúit. A település főterén látható Lavottát ábrázoló dombormű²² a másik szent helye az emlékezésnek, amelyet ez alkalommal is a Himnusz hangjainak kíséretében abban a reményben koszorúztunk meg, hogy a konferencia előadóival a következő kerek évfordulón újra találkozhatunk!



²² Kiss György Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását – annak a feltételezett patikának a falán helyezték el, ahol Lavotta János végórát élte –, Bónis Ferenc zenetudósnak, a gyulai Erkel Ferenc Társaság elnökének kezdeményezésére, valamint a Lavotta Alapítvány támogatásával 2001-ben ünnepélyes keretek között Tállya Község Önkormányzatának ajándékozta.